

Portefeuillehouder: K. Rouwette
Datum collegevergadering: 11 februari 2025
Datum commissievergadering: 12 maart 2025
Datum raadsvergadering: 31 maart 2025

1. Onderwerp

Vaststellen gemeentelijk Groevenbeleidsplan.

2. Voorstel

1. Het Groevenbeleidsplan gemeente Valkenburg aan de Geul vast te stellen als integraal beleidskader voor de gemeentelijke mergelgroeven.

3. Inleiding

Als groeve-eigenaar en beheerder is de gemeente verantwoordelijk voor het garanderen van de veiligheid voor gebruikers van de gemeentelijke mergelgroeven, maar ook voor de bovengelegen percelen. Daarnaast heeft de gemeente, net als derden, de verplichting met haar activiteiten in de groeves te voldoen aan de vigerende wetgeving op het gebied van de mijnbouw en natuurbescherming. Het derde onderdeel dat, naast veiligheid en natuurbehoud, met onze groeves is verankerd, is dat van de culturele schatten die hier te vinden zijn. De waarden die onze groeven voor ons hebben, zoals erfgoed en natuur, maar ook de economische waarde, wil de gemeente zo duurzaam mogelijk blijven behouden en verder optimaliseren (zoals ook de Visie VTE nodig acht). Tot nog toe waren de onderlinge relaties van deze drie thema's niet in één bundel bij elkaar gebracht, waardoor besluiten in relatie tot de groeves vaak sectoraal genomen werden. Dit beleidsplan brengt de integraliteit van de thema's in beeld en heeft als ambitie om het rentmeesterschap van alle waarden van de groeven, die voor de gemeente belangrijk zijn, in verband tot elkaar te zien en waarbij veiligheid een randvoorwaarde is. Indien zich nieuwe vraagstukken voordoen, of andere vormen van gebruik zich aandienen die impact hebben op alle aan de groeven gekoppelde waarden, kan vanuit het beleid een onderbouwing worden opgesteld, die alle themavelden betreft. Bij een dergelijk initiatief zal de veiligheid en het effect op de natuur door de provincie beoordeeld worden en het effect op de (gemeentelijke) erfgoed waarden door de gemeente als rentmeester. Het als gemeente in breder perspectief zien en onderzoeken of thema's samen kunnen floreren zal de waarde van de mergelgroeven als geheel voor Valkenburg naar een hoger plan tillen.

4. Beoogd effect / doel

Vanuit goed rentmeesterschap ervoor zorgen dat de waardes van de groeves (erfgoed/natuur) en het veilig gebruik ervan voldoende gewaarborgd worden en in balans zijn met de vormen van exploitatie van de groeves. Door een integrale aanpak bescherming én exploitatie zo optimaal mogelijk op elkaar afstemmen. Een bijkomstig effect is, dat met het opstellen van een Groevenbeleidsplan de gemeente Valkenburg aan de Geul een gidsfunctie inneemt, die ongetwijfeld ook zal uitstralen naar hoe andere Zuid-Limburgse gemeenten - en ook de Provincie als bevoegd gezag - in de toekomst zullen omgaan met deze voor Nederland unieke vorm van historische mijnbouw.

5. Argumenten

1.1 Als rentmeester beschouwen we de vraagstukken ten aanzien van groeven dan vanuit de integraliteit van de waarden.

Een integraal groevenbeleid geeft de gemeente handvaten voor het snel, efficiënt en adequaat acteren richting vraagstukken betreffende het beheer en het gebruik van ondergrondse mergelgroeven op haar grondgebied. Omdat de groeves een belangrijk deel van het unieke DNA van Valkenburg vormen en dus een "unique selling point" zijn van ons toeristisch product is het in het eigen belang van de gemeente om de groeves juist integraal te koesteren en te beschermen, zodat het gebruik ervan richting de toekomst nog beter kan worden benut.

1.2 Middels het uitvoeringsprogramma gaat de gemeente proactief het rentmeesterschap verder vorm geven.

Het voorgestelde beleid kan op dit moment grotendeels binnen de huidige budgetten worden vormgegeven. Uit het omdenken naar een integrale benadering van de groeven zullen in de nabije toekomst nog specifieke projecten ontstaan, die het Groevenbeleid verdere invulling geven. Hier zal de raad proactief bij worden betrokken.

6. Kanttekeningen/Risico's

1. Integraliteit met de visie VTE

In de Visie VTE worden strategische keuzes gemaakt (o.a. kiezen voor kwaliteit boven kwantiteit, beperkte bezoekersgroei, uitgaan van eigen DNA). Dat betekent dat we ook op tactisch niveau nieuw beleid gaan opstellen en op operationeel niveau meer of andere eisen gaan stellen aan plannen en initiatiefnemers;

2. Strekking van beleidsplan

Vooralsnog betreft de strekking van het Groevenbeleid uitsluitend de gemeentelijke mergelgroeven en de groeven (zoals gemeentelijke monumenten) waar de gemeente vanuit de erfgoedverordening een belang in heeft;

3. Behouden en bevorderen relatie met andere groeve beheerders

Er is een goede samenwerking tussen de gemeente en de andere (particuliere) groevenexploitanten in Valkenburg, waarbij de gemeente ondersteunend optreedt wanneer het gaat om de integrale waarden.

7. Financiën

De uitwerking van het Groevenbeleid zoals verwoord in het hoofdstuk 6 Uitvoeringsprogramma en daarmee goed rentmeesterschap (waaronder het garant staan voor de veiligheid en de verplichtingen vanuit de WNB) vindt vooralsnog plaats binnen de reguliere budgetten en reeds voorziene investeringsreserves voor projecten (zie bijlage 6 beleidsplan). Tevens is reeds rekening gehouden met de geschatte gemiddelde indexering tijdens begrotingsperiode. We voorzien, zoals beschreven in het uitvoeringsprogramma van het beleidsplan, dat binnen afzienbare tijd nog enkele projecten opgepakt gaan worden. Voor zover dit projecten zijn waarvoor nog geen krediet ter beschikking is gesteld zal per project een gericht (dekkings)voorstel ter beoordeling aan uw raad worden voorgelegd. In de kadernota 2025 zullen hiervoor naar verwachting de eerste voorstellen worden gedaan.

8. Uitvoering

Zie hoofdstuk 6 uitvoeringsprogramma van het beleidsplan.

9. Communicatie

Participatie heeft in het proces om te komen tot het groevenbeleid plaats gevonden in de vorm van een interne klankbordgroep, een benen op tafel sessie en wandeling met u, Raad (en College) en het ophalen van opmerkingen vanuit het stakeholdersveld.

Publiceren van het groevenbeleid vindt plaats via de officiële kanalen (overheid.nl) en gemeentelijke website.

10. Bijlagen

B1 Groevenbeleidsplan gemeente Valkenburg aan de Geul.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 11 februari 2025;

Gehoord de raadscommissie Economisch Domein de dato 12 maart 2025;

B e s l u i t :

- Het Groevenbeleidsplan gemeente Valkenburg aan de Geul vast te stellen als integraal beleidskader voor de gemeentelijke mergelgroeven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 31 maart 2025.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter